

КИРИЛ ГЕОРГИЕВ БОЯДЖИЕВ

(историята е споделена от Стефан Саранеделчев, племенник на Кирил Бояджиев, и е публикувана в книгата “Хроника на част от Стайковския род”)

Кирил е четвъртото дете на Георги и Владка Бояджиеви. За мен, автора на книгата, той бе може би най-интересният човек между братята и сестрите на майка. Роден е на 22.11.1909 г. в с. Осиковица. Имаше чувство за историчност и понеже към края на 70-те години на миналия ХХ в. разбра, че аз също имам интерес към историята и в частност към родовата история, през последните десетина години от живота му от време на време разменяхме писма.

От съдържанието на някои негови писма се разбира, че още съвсем малък е имал интерес към много неща случващи се не само в семейството, но и в селото, и в страната. Завършва прогимназиално (основно) образование в с. Осиковица и постъпва в Занаятчийско дърводелско училище в Етрополе. След завършването му и получаване майсторско свидетелство започва работа като занаятчия – дърводелец в Осиковица. В същото време помага при обработката на семейните земи, както и във фирмата на баща си, като текстилен бояджия. Стреми се да усвоява всякакви новости не само в упражняваните от него занаяти, но и в живота.

Още в началото на 30-те години на ХХ в., като младеж е един от първите хора в селото, който си купува велосипед, а след него и мотоциклет. Животът на село не го удовлетворява и в края на 30-те години постъпва в организиран от Министерство на правосъдието курс за затворнически надзиратели. Въпреки успешното му завършване разбира, че тази работа не е в съответствие с неговия характер и отново се прибира да живее и работи на село.

След присъединяването на Беломорска Тракия към България е мобилизиран и за продължително време пребивава в тези земи. Впечатлен е от тамошната природа и преди всичко от възможността да се отглеждат някои средиземноморски растителни видове. При завръщането си от военния запас носи със себе си известно количество зелени маслини, които приготвя в саламура, така както е научил от тамошните хора. Също така носи и фиданка-маслина, която засажда в Осиковица, но за съжаление въпреки положените грижи тя през зимата измръзва.

Според писмо изпратено до мен през 2017 г. от снаха му Ценка, Кирил е „*участвал във Втората световна война, но не е споделял много за този период*“. Аз също не съм разбрал от негови разкази или от разкази на майка ми и лелите за такъв епизод от живота му (за разлика от всичко написано по-горе). Възможно е това умишлено да е спестявано, защото имам впечатления и от моя баща, участник в така наречената „Отечествена война 1944 - 1945 г.“, който също бе пестелив на разкази за нея или когато рядко е правил това, говореше с нескривано отвращение. Подобно бе и с дядо ми Стойчо (откъм баща ми), участник в три войни (1912 г.-1918 г.), при това и в битката за Одринската крепост, който също говореше много малко за участието си във войните. Нямам впечатления за отношението на дядо Георги за участието му също в три войни, защото с него съм нямал толкова дълги контакти. Струва ми се, че и при него е било

така, както при всеки невоенен човек, принуден да воюва и да убива не по своя воля, след което са оставали своеобразни психологични травми за цял живот.

От едно писмо, което вуйчо Кирил ми изпрати през 80-те години става ясно, че известно време през първата половина на 40-те години е работил при строителството на голямата сграда за гимназия в Стара Загора (сега там е Езиковата гимназия „Р. Ролан“). Бил е свидетел, как при изкопните работи за тази сграда е открит древен римски водопровод и дори в писмото (което пазя) бе направил своеобразен „чертеж“ на сградата с водопровода.

Имам спомени за вуйчо Кирил от времето, когато с майка пребивавахме на село през летните месеци на 1951 г. и 1952 г. Беше жътвено време и почти всички сестри участваха в жътвата на все още частните ниви на дядо и баба. Като изключим възрастния вече дядо Георги, вуйчо Кирил бе единственият мъж, който усърдно връзваше снопите и вършеше всякаква друга мъжка работа, а с мен се държеше като с равен. Пред очите ми е, когато бе жътвата на нивата в местността „Кръстевото“, и той (разбира се на шега) ме насърчаваше с думите: *„Стефко, ние с теб тук двамата сме мъжете“*, след което по време на обедната почивка отидохме за вода от чешма сред гъсталак в близкия дол.

През следващата 1953 г. се ожени за съпругата си Цоца, а през 1954 г. се раждат двамата му сина – близнаци. Но независимо от това, разбирайки, че се търсят работници за националния строителен обект „Баташки водносилов път“ в Родопите, заминава и няколко години работи там. Основно изпълнява рисковата професия на бомбаджия (пиротехник) при прокарването на тунели, водни канали и изграждане на водоеми на най-големия на Балканския полуостров хидротехнически комплекс. След завръщането си от този строителен обект, работи за известно време в геофизическа група, която прави проучвания в Ботевградско, а след това е текстилен бояджия в държавни предприятия, първо в Ботевград, а след 1961 г. в Етрополе.

Впрочем, той още през 30-те години държи изпит и получава майсторско свидетелство от Търговско-стопанската камара – София за текстилен бояджия. През целия си трудов стаж продължава да се интересува от новости за тази професия. Някъде прочел за интересни практики в казанлъшкия завод за конци „България“ и през един студен януарски ден на 1966 г., късно следобед, без предварително да се обади, пристигна в Казанлък и веднага настоя да го заведе в този завод. Отидохме там, той се представи на заводския портал кой е, от какво се интересува и с кой иска да говори. Хората бяха любезни, поканиха ни и заведоха в съответния цех и дълго разговаряха с вуйчо Кирил съвсем професионално за интересуващите го неща. Доволен, на следваща сутрин си замина за Етрополе.

След пенсионирането, заедно със съпругата си се занимава главно със земеделие и отглеждане на няколко кози и овце в домашното си стопанство. От млякото на тези животинки правеше превъзходно сирене по своя рецепта. През периода 1982 г.-1984 г. бях юрисконсулт на Обединеното окръжно предприятие „Млечна промишленост“ („Сердика“) – Стара Загора. Вуйчо Кирил, като разбра това, ми изпрати писмо, в което бе начертал някаква температурна графика, с обяснение, че по нея прави своето вкусно сирене и настояваше да я представя на компетентните хора в

старозагорския млекокомбинат. Като го получих, отидох при директора и му разказах за вуйчовото писмо. Той ме изгледа с насмешка и препрати до специалистите в цеха за сирене, на които повторих своя разказ. Те въобще не пожелаха да разискват и да погледнат начертаното от вуйчо с думите, че какво сирене и по какъв технологичен процес ще се произвежда се определя от специален институт, който Държавното стопанско обединение (ДСО) „Млечна промишленост“ има във Видин. Минаха години и почти бях забравил за тези неща, когато получих писмо от вуйчо, че е купил от магазините сирене „Дунавия“, което по вкусови качества наподобявало неговото и с изказани съмнения дали не съм злоупотребил с неговата „технология“. Това донякъде ме смая, но погледнах великодушно на писмото, защото през последните години от живота си той прояви и други странности.

Вече писах, че вуйчо Кирил имаше чувство за историчност и от ранна възраст се е интересувал за историята на Осиковица и района. Беше проучил много неща, а също така по негови думи съхраняваше документи, включително и регистъра съставен от дядо му Стайко Цолов, по времето, когато е бил кмет на Осиковица. В този регистър се съдържат данни за всички домакинства на селото, както за всеки човек, така и за притежаваните животни: видове, бройки и пр. През 80-те години на миналия век, нашият роднина Стефан Маринов Иванов се бе заел сериозно да напише книга за историята на селото. Разбрал за документите съхранявани от вуйчо Кирил, многократно го увещавал да му ги даде, за да вземе съответните данни със задължение да ги върне. Понеже вуйчо отказвал, Стефан Иванов, като узна, че аз и вуйчо поддържаме кореспонденция, ме помоли да му въздействам. С вуйчо размених кореспонденция по този въпрос и един ден получавам писмо да отида веднага в Етрополе, за да ми даде документите. Взех си два дни отпуск и заминах. Пристигам в дома на вуйчо, а той се държи все едно, че нищо не знае. Казах му, че идвам по повод на писмото, с което ме вика и едва тогава заяви, че отново е размислил и се отказва да предаде, на който и да е, документите. Писах на Стефан Иванов, че се отказвам от мисията си на посредник и се дезинтересирах по тези въпроси. Когато през 1995 г. излезе книгата на Стефан Иванов от написаното в нея разбрах, че по-късно вуйчо Кирил най-сетне е предал съответните документи.

Въпреки, че както писах по-горе, погледнах великодушно на упреците на вуйчо Кирил за сиренето, вероятно съм му отговорил по някакъв начин. Нямам спомен, но сега, когато пиша книгата и разгърнах негови писма открих едно, което цитирам: *„Стефко, Прости ми, ако така се е получило, но аз никога не съм мислил, че ти си ми откраднал нещо! Просто появи се сирене с наименование „Дунавия“ и аз го приех, че е по моята технология – рецепта. Говори се, че е правено от лой, което отблъсква хората, а по моята технология се прави от прясно мляко, подквасено с кисело мляко. Етрополе, 25.IV.1992 г. Вуйчо ти: /п./“*

След пенсионирането си вуйчо Кирил, наред със заниманията си по отглеждане на домашни животни и оползотворяване по най-практичен начин продукцията от тях, явно не изостави и желанието да внася някои новости в първоначалната си професия на дърводелец. Правя този извод, защото при някаква среща с моя баща му подари няколко триона свое производство, с различни размери. Всеки от тях не само бе с многофункционално предназначение, но и с много уникални режещи части. Показвал съм ги на няколко дългогодишни майстори – дърводелци в Казанлък и всички се

възхищаваха на измисления от вуйчо чапраз, какъвто не са виждали никога през живота си. Действително, с тези триони се постига многократно по-бързо рязане в сравнение с продаваните в магазините, производство на реномирани наши и чуждестранни фирми.

Кирил Георгиев Бояджиев почина на 24.10.1994 г. в Етрополе.